

Hugo Weesgaard

Det er ikke hverdagskost at deltage i en hundredårs fødselsdag og det er slet ikke hverdagskost at få mulighed for at holde en tale for hundredårsfødselaren.

Nellemanns have, som jo er fødselaren, startede sit liv i 1925 ved at Nic. Nellemann købte nogle få tdr. land af godsejer Arenfeldt. Formålet var at etablere et sommersted for familien. Et sted hvor der også kunne laves en have og der også samtidigt kunne være adgang til en badestrand. Valget kom til at stå mellem Blokhus og Sæby. Så vidt vi ved var fru Grethe og børnene mest stemt for Blokhus medens Nic foretrak Sæby p.g.a. bedre muligheder for at lave en have. Så på "demokratisk" vis faldt valget på Sæby.

Det blev starten på Nellemanns have og starten på passionen PARADISÆBLETRÆER. Tilkøb af jord fortsatte og det gjorde udvikling og udplantning af paradisæbletræer også, så haven havde allerede i 1969 den størrelse den har i dag, nemlig ca. 14 tdr. land og den rummede over 100 ægte kinesiske sorter og derudover en lang række krydsninger Nic selv havde dyrket. I alt var der og er der endnu over 1000 paradisæbletræer og det gør den til den største samling nord for Donau.

Nic og familie boede hver sommer i Det Hvide Hus i 3 mdr. De blev på den måde og efter regler dengang skatteydere i Volstrup kommune i de 3 mdr. Landinspektørfirmaet havde så også derfor en firmaadresse i Volstrup/Sæby. Altså var det et lokalt firma.

Det var Nic og en ansat gartner, der passede haven. Sønnen Ib Nellemann, der både var landinspektør og civilingeniør deltog i pasningen, idet hans haveinteresse var næsten lige så stor som faderens.

For at sikre økonomien fremover etablerede Nic og Ib i 1972 en fond, Nic Nellemanns fond og tilførte den kapital bl.a. i form af nogle ejendomme (lejligheder) i nr. Sundby.

Nic. Døde i 1976 og Ib blev ny bestyrelsesformand for fonden.

Jeg blev bestyrelsesmedlem i fonden i 1976.

På det tidspunkt kunne afkastet fra fondsmidlerne dække udgifterne til pasning af haven. Det var dengang der virkelig var noget ved at have penge i banken. 15- 17 pct var ikke ualmindeligt. Tjuhej hvor det gik. Penge strømmede ind i kassen.

Som alle ved holdt det niveau jo ikke (gudske lov). Renten faldt og det samtidigt med at pasningsudgifterne steg. Så der var ikke længere nok økonomi til at betale for pasning.

Vi fik noget pasningshjælp af Sæby kommune. I første omgang en fast medarbejder i sommerperioden og senere i form af nogle arbejdsledige. Men det gik mildt sagt ikke godt selvom Ib Nellemann også lagde så meget arbejde som han havde mulighed for i haven. Han havde jo samtidigt et stort firma at være chef for. Desværre døde Ib i 1991 i for ung en alder.

Så det gik værre og værre med pasningen.

Landskabsarkitekt Vibeke Nellemann (datter af Lykke og Ib Nellemann) havde lavet en plan for haven, en plan der i øvrigt den dag i dag er basis for haven. Den angav hvordan haveanlægget skulle udvikles. Desværre kunne det ikke nås med den forhåndenværende arbejdskraft.

Medio 1997 kom der så en henvendelse fra Sæbys daværende iderige erhvervschef Helge Wittrup, om vi ville være med på at søge at etablere et museum for naivistisk kunst med placering i Nellemanns Have. Ideen var fostret af kunstmaler Mette Rehne.

Det ville blive et ret stort projekt. Ambitionen var at det skulle være et nordjysk Louisiana. Vi så i fondsbestyrelsen en mulighed for ad den vej at redde haven og det kunne fint indpasses uden de helt store indgreb i Vibekes plan. Der blev med økonomisk dækning fra Nordjyllands udviklingsfond lavet et flot projekt og bestræbelser på at finde finansiering gik i gang. Samtidigt blev projektet offentliggjort ved en udstilling i Sæby.

Det blev absolut ikke vel modtaget af Sæbys befolkning. Tværtimod. Der kom voldsomme protester og underskriftsindsamlinger mod projektet.

Projektet faldt dog alene af den grund at der ikke kunne skaffes finansiering. Som vi tidligere havde gjort, tilbød vi igen Sæby kommune at overtage haven vederlagsfrit, men det var en byrde kommunen ikke ville påtage sig.

Havens vedligeholdelse måtte humpe videre, dog stadig med et tilskud fra Sæby kommune til basale udgifter til vedligehold af materiel.

Vi kunne se bunden af pengekassen. Vi måtte finde kapital.

Der var allerede tidligere skaffet kapital ved at frasælge arealet på østsiden af Langtvedvej og senere ved at sælge det hvide hus i haven, men de penge var brugt. Vi så os nødsaget til at sælge arealet på den høje del af haven (her hvor vi står lige nu).

Vi ansøgte om de tilladelser der skulle til for at udstykning og frasalg kunne foretages. Og vi fandt en køber, der ville betale en god pris, der kunne sikre den

resterende del af haven i mange år frem. Vi afholdt en arkitektkonkurrence og valgte det projekt, der tog rimeligst hensyn til haven.

Da det kom frem i Sæby, brød helvede løs. Læserbreve i hobetal blev skrevet og jeg havde indtryk af at hverken Hans Krarup Olesen (daværende bestyrelsesformand) eller jeg skulle bevæge os rundt i Sæby uden bodyguard.

Vi havde tidligere fået en henvendelse fra en forening der kaldte sig Nellesmanns Haves Venner om at den ville påtage sig at vedligeholde og udbygge haven ved hjælp af frivillig arbejdskraft, hvis vi ville opgive salg af haven. Den tilbød altså at drive haven.

I bestyrelsen troede vi ikke på at frivillig arbejdskraft kunne holde i ret lang tid og vi anså den økonomiske løsning med frasal, som den eneste realistiske og vi fortsatte bestræbelserne i den retning.

Der skete imidlertid det at udstykningssagen faldt med et brag på grund af en formel fejl ved byrådets behandling af sagen.

Vi besluttede så at give Nellesmanns haves venner chancen for at bevise at de kunne magte opgaven. De gik straks i gang.

Der havde jo været kommunesammenlægning og kommunen hed nu Frederikshavn kommune og den gav os en pæn engangsdonation til genopretningsarbejde og efterfølgende og heldigvis stadigvæk et årligt tilskud til forsikring, vedligehold af maskiner o.l.

Imidlertid blev Bestyrelsen og NHV ret hurtigt enige om at vi måtte have en overordnet udviklingsplan for haven. Dels at gøre den mere attraktiv for et bredere brugersegment og dels måske over tid gøre det muligt at generere noget økonomi. Vi ansøgte Realdania om penge til at lave en udviklingsplan. Vi fik en strålende behandling idet de donerede os 0,5 mio. kr.

NHV og fondsbestyrelsen, der på det tidspunkt havde Ole Rørbæk Jensen som formand, gik straks i gang med at få udarbejdet en udviklingsplan. Til at styre processen og udarbejde selve planen ansatte vi konsulentfirmaet NIRAS.

Processen var færdig i 2011 og vi fik en flot plan ud af anstrengelserne en plan hvis intentioner er blevet fulgt og implementeret i årene op til nu. NHV har været og er den helt store aktør i arbejdet. Det gælder både det at søge midler til realisering af alt det der er af bygninger og anlæg her i haven og samtidigt det af vedligeholde og udvikle selve haven.

Min og andres skepsis m.h.t. om NHV kunne være en aktør i haven, der kunne holde ud i fremtiden, er blevet grundigt gjort til skamme. Undskyld.

Nu siger jeg: Gudskelov at Sæby byråd i sin tid lavede en formel fejl i behandlingen

af udstykningsplanen for hvis udstykningen var blevet realiseret havde vi ikke haft denne unikke perle.

Det er der vi er nu, men vi er ikke helt færdige (og bliver det formentligt og forhåbentligt aldrig helt)

Der er allerede nyt på beddingen.

Skal vi så ikke lige give fødselaren et trefoldigt leve.